

Kompetensprovning

Mikrobiologi - Livsmedel

April 2014

Laurence Nachin och Irina Boriak

Utgåva
Version 1 (2014-05-23)

Ansvarig utgivare
Hans Lindmark, enhetschef, mikrobiologienheten, Livsmedelsverket

Programansvarig
Laurence Nachin, mikrobiolog, mikrobiologienheten, Livsmedelsverket

KP April 2014 har diarienummer 1120/2014 vid Livsmedelsverket.

Kompetensprovning

Mikrobiologi – Livsmedel

April 2014

Kvantitativa analyser

- Aeroba mikroorganismer, 30 °C
- Psykrotrofa mikroorganismer
- Enterobacteriaceae
- *Escherichia coli*
- Presumptiv *Bacillus cereus*
- Koagulaspositiva stafylococker
- Mjölkssyrabakterier
- *Clostridium perfringens*
- Anaeroba sulfiteducerande bakterier
- Aeroba mikroorganismer i fiskprodukter, 20-25 °C
- Vätesulfidproducerande bakterier i fiskprodukter
- Jäst
- Mögel

Laurence Nachin, Irina Boriak

Förkortningar

Substrat

BA	Blodagar
BcS	Bacillus cereus Selektiv-agar
BP	Baird Parker-agar
BP+RPF	Baird Parker-agar med Rabbit Plasma Fibrinogen
Chrom	Kromogent substrat
DG 18	Dichloran-Glycerol-agar
DRBC	Dichloran-Rosbengal kloramfenikol-agar
JSA	Järnsulfit-agar
LTLSB	Laktos Trypton Laurylsulfat Buljong
MPCA	Milk Plate Count-agar
MPN	Most Probable Number
MRS	de Man, Rogosa and Sharpe-agar
MRS-aB	de Man, Rogosa and Sharpe-agar med amphotericin
MRS-S	de Man, Rogosa and Sharpe-agar med sorbinsyra
MYP	Mannitol-egg Yolk-Polymyxin agar/Mossel agar
OGYE	Oxytetracyklin-Glukos-Jästextrakt agar
PAB	Perfringens Agar base
PCA	Plate Count-agar
SFP	Shahidi Ferguson Perfringens-agarbas
TBX	Trypton-galla-X-glukuronid-agar
TSA	Trypticase-Soja-Agar
TSC	Tryptos-Sulfit-Cykloserin-agar
VRG	Violettröd-Galla-agar
VRGG	Violettröd-Galla-Glukos-agar
YGC	Jästextrakt-Glukos-kloramfenikol-agar

Organisationer

ISO	International Organization for Standardization
NMKL	Nordisk Metodikkomité for Næringsmidler
SLV/NFA	Livsmedelsverket/National Food Agency, Sweden

Innehåll

Allmän information om utvärdering av resultaten	4
Analysresultat från provtillfället april 2014	5
- Generellt utfall	5
- Aeroba mikroorganismer, 30°C	6
- Psykrotrofa mikroorganismer	7
- Enterobacteriaceae och <i>Escherichia coli</i>	7
- Presumptiv <i>Bacillus cereus</i>	9
- Koagulaspositiva stafylococker	10
- Mjölkssyrabakterier	11
- <i>Clostridium perfringens</i>	12
- Anaeroba sulfitreducerande bakterier	12
- Aeroba mikroorganismer, 20-25°C fiskprodukter	13
- Vätesulfidproducerande bakterier i fiskprodukter	13
- Jäst och mögel	15
Utfall av enskilda laboratoriers analysresultat – bedömning	17
- Boxdiagram	18
Testmaterial och kvalitetskontroll	23
- Testmaterial	23
- Kvalitetskontroll	24
Referenser	25
Bilaga 1 – Deltagarnas analyssvar	
Bilaga 2 – z-värden	

Allmän information om utvärdering av resultaten

Statistisk utvärdering av resultaten

Värden som ligger utanför en strikt normalfördelning identifieras som extremvärden (Grubbs' test med modifiering av Kelly (1)). I en del gränsfall görs subjektiva justeringar för att sätta rätt gräns utifrån den kunskap som finns om innehållet i blandningarna. Falska svar och extremvärden inkluderas inte i beräkningarna av medelvärdet och standardavvikelsen. Resultat som har rapporterats "> värde" kan inte utvärderas. Resultat som rapporteras "< värde" betraktas som noll (negativt utfall). Alla rapporterade resultat finns i bilaga 1.

Enligt EN ISO/IEC 17043, som Livsmedelsverkets kompetensprovningar är ackrediterade mot, är det obligatoriskt för deltagande laboratorier att rapportera metodinformation för alla analyser som de rapporterar analyssvar för. Metoduppgifterna kan vara svåra att tolka, eftersom många laboratorier t.ex. har uppgett substrat, som skiljer från vad den refererade standarden anger. Jämförelser uppdelade efter metod- eller substratval presenteras i anknytning till analysresultaten.

Mätosäkerhet för åsatt värde

Mätosäkerhet för ett åsatt värde beräknas som standardavvikelsen från provomgången dividerat med kvadratrotten ur antal korrekta svar. Åsatt värde är medelvärdet av deltagarnas resultat för en parameter.

Förklaringar till tabeller och figurer

Tabeller

- n antal laboratorier som utförde analysen
m medelvärde av deltagarnas resultat i \log_{10} cfu/ml (falska och extrema värden ingår inte)
s standardavvikelse av deltagarnas resultat (falska och extrema värden ingår inte)
F antal falskpositiva eller falsknegativa resultat
< antal låga extremvärden
> antal höga extremvärden
 totalt resultat för analysen
 värden som diskuteras I text

Figurer

Frekvensdiagram visar fördelningen av deltagarnas resultat för var blandning.

Analysens medelvärde anges ovanför staplarna.

- värden inom accepterat intervall (bilaga 1)
- extremvärden
- falsknegativa resultat
- * värden utanför axelns intervall

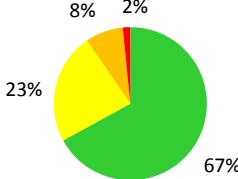
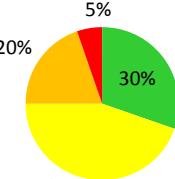
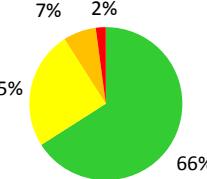
Analysresultat av provtillfälle april 2014

Generellt utfall

Provmaterial sändes ut till 199 laboratorier, varav 46 i Sverige, 137 i övriga Europa och 16 laboratorier i övriga världen. Av de 188 laboratorier som rapporterade utvärderade svar hade 81 % minst ett analyssvar med anmärkning. Vid det senaste provtillfället med ungefär samma parametrar (april 2013) var andelen 57 %.

Individuella resultat för varje analys visas i bilaga 1 och finns även på hemsidan efter inloggning www.slv.se/absint/index.aspx.

Tabell 1: Mikroorganismer i varje blandning och % av avvikande resultat (F%: falskpositiv / falsknegativ, Ext: extremvärdet).

	Blandning A	Blandning B			Blandning C				
% deltagare med									
■ 0 avvikande svar ■ 1 avvikande svar ■ 2 avvikande svar ■ >2 avvikande svar									
Organismer	<i>Pseudomonas aeruginosa</i> <i>Staphylococcus aureus</i> <i>Lactobacillus plantarum</i> <i>Clostridium perfringens</i> <i>Candida glabrata</i> <i>Cladosporium cladosporioides</i>			<i>Enterobacter cloaceae</i> <i>Bacillus cereus</i> <i>Staphylococcus hyicus</i> <i>Carnobacterium piscicola</i> <i>Clostridium bifermentas</i> <i>Shewanella putrefaciens</i> <i>Zygosaccharomyces rouxii</i> <i>Penicillium roqueforti</i>			<i>Escherichia coli</i> <i>Bacillus thuringiensis</i> <i>Staphylococcus saprophyticus</i> <i>Shewanella putrefaciens</i>		
Analys	Målorganism	F%	Ext	Målorganism	F%	Ext	Målorganism	F%	Ext
Aeroba mikroorg. 30 °C	<i>P. aeruginosa</i> <i>S. aureus</i> <i>L. plantarum</i>	1	3	<i>S. hyicus</i> <i>C. piscicola</i>	0	1	<i>S. saprophyticus</i>	0	1
Psykrotrofa microorganismer	<i>C. cladosporioides</i>	-	-	<i>S. hyicus</i> <i>C. piscicola</i>	0	15	-	15	0
Enterobacteriaceae	-	7	-	<i>E. cloaceae</i>	1	6	<i>E. coli</i>	1	5
<i>E. coli</i>	-	1	-	-	8	-	<i>E. coli</i>	18	3
Presum. <i>B. cereus</i>	-	4	-	<i>B. cereus</i>	2	9	<i>B. thuringiensis</i>	2	3
Koagulaspositiva stafylokocker	<i>S. aureus</i>	4	9	(<i>S. hyicus</i>)	-	-	(<i>S. saprophyticus</i>)	1	0
Mjölkssyrabakterier	<i>L. plantarum</i>	1	1	<i>C. piscicola</i>	53	1	(<i>S. saprophyticus</i>)	24	0
<i>C. perfringens</i>	<i>C. perfringens</i>	3	5	(<i>C. bifermentas</i>)	24	-	-	1	-
Anaerob. sulfited.	<i>C. perfringens</i>	4	3	<i>C. bifermentas</i>	3	6	-	3	-
Aeroba mikroorg. i fiskprodukter	<i>P. aeruginosa</i> <i>S. aureus</i> <i>L. plantarum</i>	0	0	<i>S. hyicus</i> <i>C. piscicola</i>	3	6	<i>S. saprophyticus</i>	0	0
H ₂ S-prod. bakterier i fiskprodukter	-	7	-	<i>S. putrefaciens</i>	17	3	<i>S. putrefaciens</i>	34	0
Jäst	<i>C. glabrata</i>	1	6	<i>Z. rouxii</i>	45	0	-	1	-
Mögel	<i>C. cladosporioides</i>	9	4	<i>P. roqueforti</i>	5	2	-	2	-

- = saknar målorganism; (mikroorganism) = falskpositiv före konfirmering

Aeroba mikroorganismer, 30 °C

Blandning A

I blandning A förekom stammar av *Pseudomonas aeruginosa* och *Lactobacillus plantarum* i de högsta koncentrationerna och utgjorde därfor de flesta kolonierna i analysen.

Blandning B

I blandning B förekom stammar av *Carnobacterium piscicola*, *Staphylococcus hyicus*, *Bacillus cereus* och *Enterobacter cloaceae* i de högsta koncentrationerna och utgjorde därfor de flesta kolonierna i analysen.

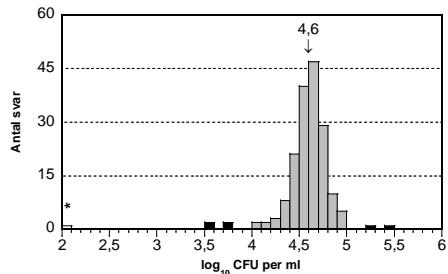
Blandning C

I blandning C förekom stammen av *Staphylococcus saprophyticus* i den högsta koncentrationen och utgjorde därfor de flesta kolonierna i analysen. Oberoende av vilket substrat som användes varierade resultaten mer i jämförelse med övriga blandningar.

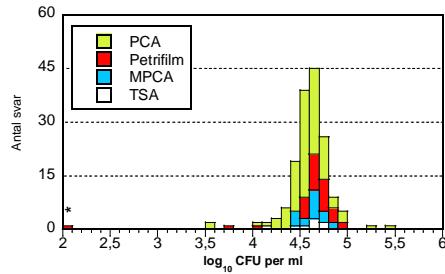
Resultat från analys av aeroba mikroorganismer

Substrat	Blandning A					Blandning B					Blandning C				
	n	m	s	F	< >	n	m	s	F	< >	n	m	s	F	< >
Alla svar	174	4,60	0,16	1	4 > 2	174	4,66	0,18	0	2 > 0	173	4,55	0,28	0	2 > 0
PCA	101	4,57	0,16	0	2 > 2	102	4,65	0,17	0	0 > 0	100	4,55	0,27	0	0 > 0
Petrifilm™	34	4,68	0,15	1	1 > 0	34	4,7	0,19	0	0 > 0	34	4,56	0,25	0	0 > 0
MPCA	19	4,62	0,12	0	0 > 0	19	4,64	0,23	0	1 > 0	19	4,55	0,30	0	1 > 0
TSA	8	4,57	0,20	0	0 > 0	8	4,61	0,11	0	0 > 0	8	4,48	0,31	0	0 > 0

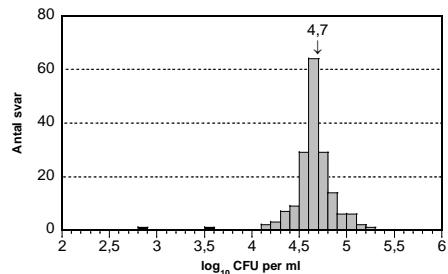
A

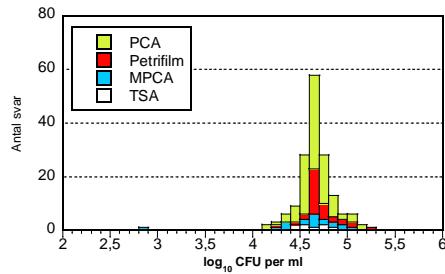
A

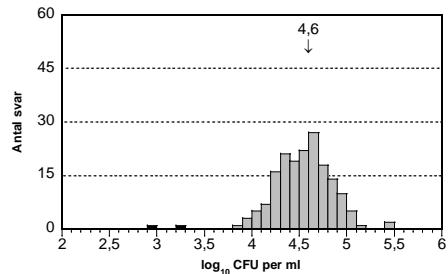
B

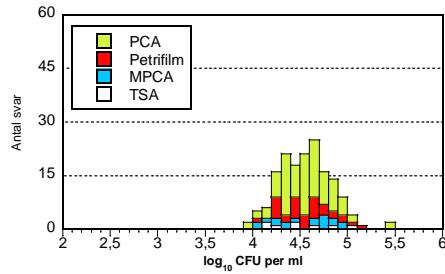
B

C

C

Det finns ingen tydlig skillnad i resultaten som beror på vilket substrat som användes.

Psykrotrofa mikroorganismer

Blandning A

På Livsmedelsverket bildade *Cladosporium cladosporioides* kolonier i PCA efter 10 dagars inkubering vid 6,5°C. Dessa kolonier var dock mycket små och lupp användes för avläsning av plattorna. 11 av 13 laboratorier som utförde analysen rapporterade negativa resultat.

På grund av analysens svårigheten är resultaten inte utvärderade och ger därför inga z-värden. Resultaten är dessutom inte medräknade i tabellerna under boxdiagrammen.

Blandning B

Kolonier av samma mikroorganismer som vid analys av aeroba mikroorganismer 30°C räknades (*C. piscicola*, *S. hyicus*, *B. cereus* och *E. cloaceae*).

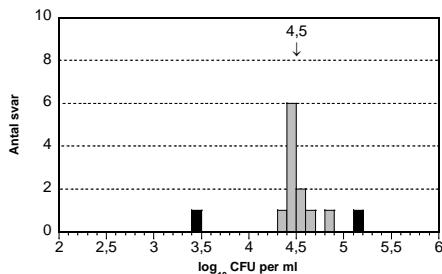
Blandning C

På Livsmedelsverket bildade ingen av stammarna i blandning C kolonier på PCA efter 10 dygns inkubering vid 6,5°C.

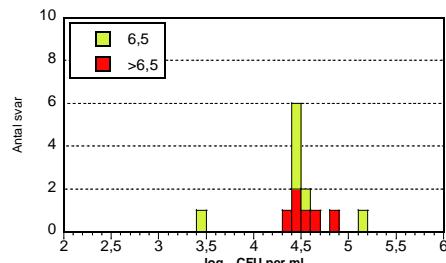
Resultat från analys av psykrotrofa mikroorganismer

T°C	Blandning A					Blandning B					Blandning C				
	n	m	s	F	< >	n	m	s	F	< >	n	m	s	F	< >
Alla svar	13	3,40	1,53	11	0 0	13	4,50	0,13	0	1 1	13	-	-	2	- -
6,5	7	2,32	-	6	0 0	7	4,47	0,04	0	1 1	7	-	-	0	- -
>6,5	6	4,48	-	5	0 0	6	4,52	0,18	0	0 0	6	-	-	2	- -

B

B

Endast 13 laboratorier utförde denna analys och även om de flesta använde PCA som substrat så varierade tid och temperatur: 6,5°C / 10 dygn, 17°C / 20 tim + 7°C / 3 dygn, 20°C / 20 tim + 7°C / 3 dygn, 15°C / 7 dygn eller 21°C / 24 tim. Dessa skillnader återspeglar skiftande definitioner för psykrotrofa mikroorganismer som olika laboratorier har, vilket även gör det svårt att statistiskt utvärdera resultaten.

Det bör noteras att NMKL-metoderna 86:2006 och 74:2000 har ersatts med NMKL-metod 86:2013 som föreslår följande temperatur och inkuberingstider: 6,5°C / 10 dygn eller 17°C / 24 tim + 7°C / 3 dygn.

Enterobacteriaceae och *Escherichia coli*

Blandning A

Det fanns ingen målorganism för dessa analyser i blandning A. På Livsmedelsverket bildade *Pseudomonas aeruginosa* små atypiska, beigefärgade kolonier på VRGG. Detta skulle kunna förklara de 10 falska positiva resultat som rapporterades för analys av Enterobacteriaceae, särskilt med tanke på att sju av dessa laboratorierna inte utförde konfirmering.

Blandning B

En stam av *Enterobacter cloaceae* var enda målorganism för analys av Enterobacteriaceae. För analys av *E. coli* saknades målorganism, men trots detta rapporterades 10 falskpositiva resultat. På Livsmedelsverket bildade *E. cloaceae* kolonier på TSA/VRG efter 24 tim inkubering vid 37°C, men inte vid 44°C. Till skillnad från *E. coli* bildar *E. cloaceae* inte indol från tryptofan.

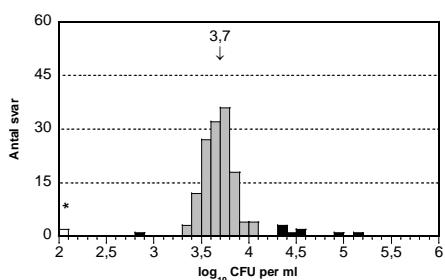
Blandning C

Trots att en stam av *E. coli* var målorganism för båda analyserna rapporterade 23 laboratorier avsaknad av *E. coli* i blandning C. Utav dessa använde 15 stycken Petrifilm™ E.coli/Coliform Count plate, vilket tyder på att stammen var svår att identifiera med denna metod (se nedan).

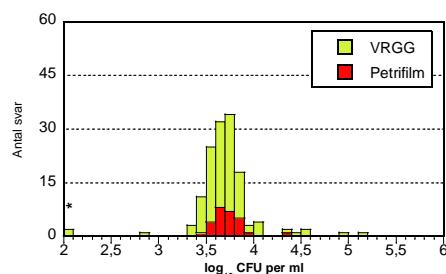
Resultat från analys av Enterobacteriaceae

Substrat	Blandning A				Blandning B				Blandning C			
	n	m	s	F	<	>	n	m	s	F	<	>
	Alla svar	146	-	-	10	-	-	147	3,67	0,15	2	1
VRGG	112	-	-	8	-	-	113	3,67	0,15	2	1	6
Petrifilm™ Entero	27	-	-	2	-	-	27	3,70	0,11	0	0	1

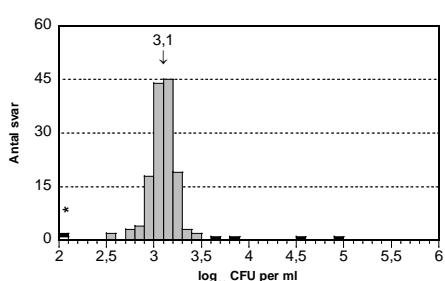
B

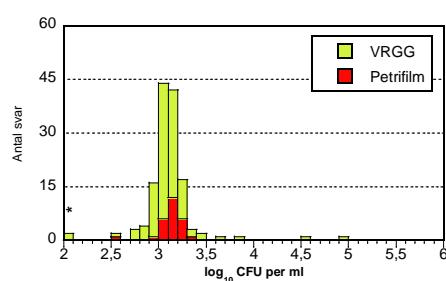
B

C

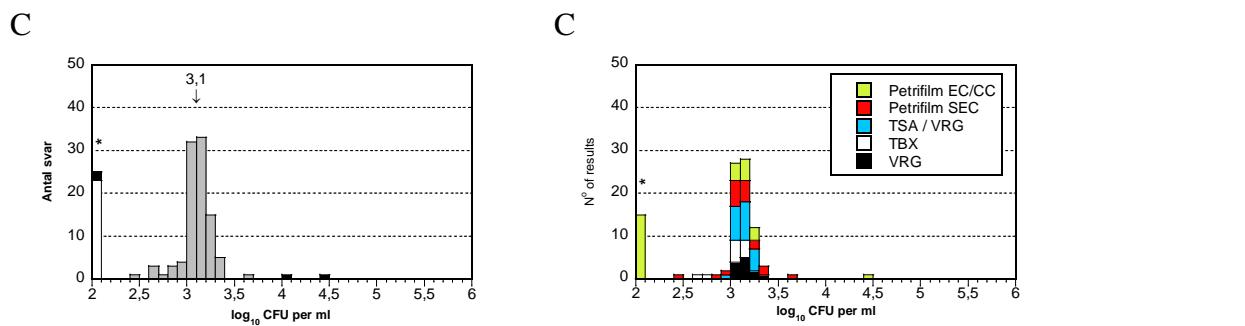
C

De flesta laboratorierna använde sig av VRGG-plattor eller Petrifilm™ Enterobacteriaceae som substrat och rapporterade liknande medelvärden.

Resultat från analys av *E. coli*

Substrat	Blandning A				Blandning B				Blandning C			
	n	m	s	F	<	>	n	m	s	F	<	>
Alla svar	126	-	-	1	-	-	126	-	-	10	-	-
Petrifilm™ EC/CC	28	-	-	1	-	-	28	-	-	6	-	-
Petrifilm™ SEC	19	-	-	0	-	-	19	-	-	0	-	-
TSA/VRG	24	-	-	0	-	-	24	-	-	0	-	-
TBX	14	-	-	0	-	-	14	-	-	0	-	-
VRG	14	-	-	0	-	-	14	-	-	0	-	-
MPN-baserad	8	-	-	0	-	-	8	-	-	0	-	-

På Livsmedelsverket bildade *E. coli* stammen i blandning C typiska kolonier på TSA/VRG samt bildade gas och indol i LTLSB efter inkubering vid 44°C. De laboratorier som använde sig av metoder baserade på dessa egenskaper hade inga problem med analysen.

Andra metoder, exempelvis Petrifilm™ och TBX, baseras på detektion av β-glukuronidas. Tidigare utförda tester på Livsmedelverket har dock visat att den aktuella *E. coli* stammen har svag β-glukuronidasaktivitet. De falska negativa resultaten verkar dock främst vara kopplade till användning av Petrifilm™ EC/CC som inkuberades vid 35 eller 37°C. De flesta laboratorierna som använde Petrifilm™ SEC eller TBX inkuberade vid 42 eller 44°C. Detta tyder på att den aktuella *E. coli* stammen har högre β-glukuronidasaktivitet vid 42-44°C, vilket kan förklara de varierande resultaten utifrån vilken metod som användes.

Presumptiv *Bacillus cereus*

Blandning A

I blandning A fanns ingen målorganism för denna analys.

Blandning B

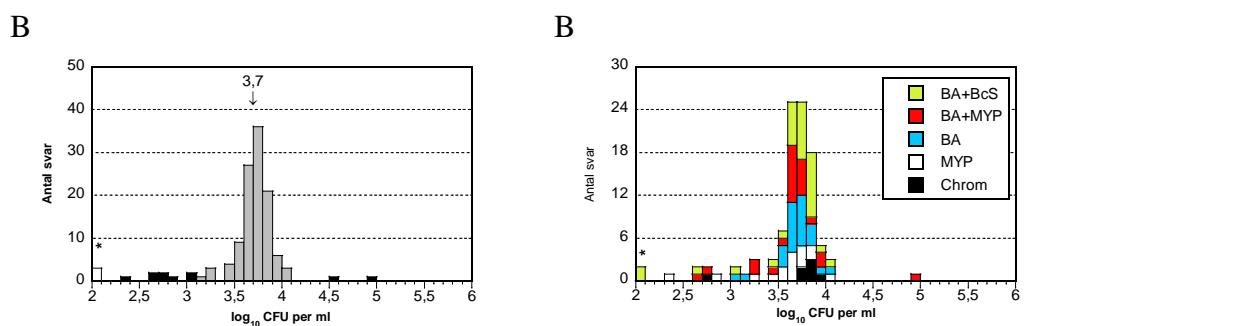
En stam som tillhör gruppen *Bacillus cereus* var målorganism för analysen.

Blandning C

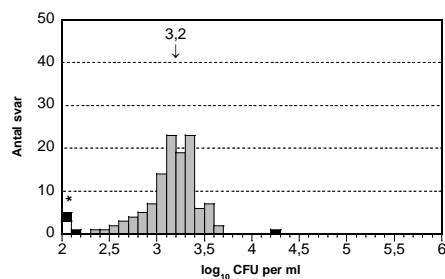
En stam av *Bacillus thuringiensis* som tillhör gruppen *Bacillus cereus* var målorganism för analysen.

Resultat från analys av presumtiva *B. cereus*

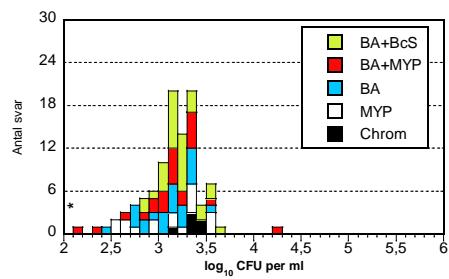
Substrat	Blandning A					Blandning B					Blandning C				
	n	m	s	F	< >	n	m	s	F	< >	n	m	s	F	< >
Alla svar	123	-	-	5	- -	124	3,71	0,15	3	9 2	124	3,16	0,25	3	3 1
BA+BcS	32	-	-	3	- -	32	3,76	0,13	2	3 0	31	3,21	0,20	0	0 0
BA+MYP	22	-	-	1	- -	23	3,66	0,18	0	2 1	23	3,09	0,28	0	1 1
BA	23	-	-	0	- -	24	3,70	0,16	0	1 0	24	3,09	0,26	1	0 0
MYP	17	-	-	0	- -	16	3,67	0,18	0	1 0	17	3,09	0,36	0	0 0
Chrom	7	-	-	0	- -	7	3,84	0,08	0	1 0	7	3,34	0,09	0	1 0

C

C

Resultaten har större spridning för blandning C i jämförelse med blandning B, med en grupp lägre värden som inte kan kopplas till ett specifikt substrat eller metod. För båda blandningarna gäller att resultat från analys utförd med kromogent substrat ligger högre och har mindre spridning. Indikatorinfärgning för β -glukosidasaktivitet kan underlätta räkning av kolonier och ger därför högre och mer reproducerbara värden.

Koagulaspositiva stafylokocker

Blandning A

En stam av *Staphylococcus aureus* var målorganism för analysen.

Blandning B

Blandning B innehöll en stam av *Staphylococcus hyicus*. Analysen utfördes av 115 laboratorier, varav 97 rapporterade avsaknad av målorganism.

Identifiering av koagulaspositiva stafylokocker baseras traditionellt på detektion av extracellulärt koagulas (koagulastest i rör) eller bundet koagulas, även benämnt som clumping factor (koagulastest på objektsglas, haemagglutinationstest). Andra typer av identifieringstester detekterar protein A och/eller polysackarider på bakteriecellytan (latex agglutinationstest) eller produktion av DNase.

På Livsmedelsverket uppvisade kolonier av *S. hyicus* odlade på Baird-Parker agar med RPF inte någon utfällningszon. Stammen var också negativ i koagulastest i rör. Därför bör negativa resultat baserade på konfirmering för koagulasaktivitet anses korrekta.

De laboratorier som räknade koagulaspositiva stafylokocker utförde antingen ingen konfirmering eller utförde konfirmeringstest för detektion av DNase-aktivitet, protein A eller kapsulära polysackarider. Dessa resultat bör också anses korrekta.

Med anledning av stammens egenskaper och tolkningsvariation beroende på vilken konfirmeringsmetod som används, så utvärderas inte analysresultaten och inga z-värden beräknas. Resultaten tas inte heller med i tabellerna under boxdiagrammen.

Blandning C

I blandning C fanns ingen koagulaspositiv stam av stafylokocker.

Resultat från analys av koagulaspositiva stafylokocker

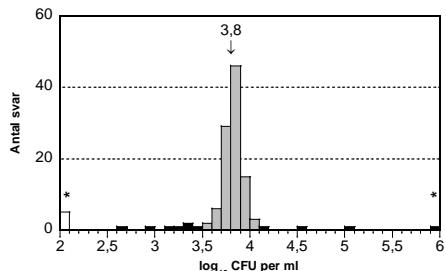
Substrat	Blandning A					Blandning B*					Blandning C				
	n	m	s	F	< >	n	m	s	F	< >	n	m	s	F	< >
Alla svar	117	3,82	0,10	5	7 4	115	3,80	0,13	97	1 0	115	-	-	1	- -
BP	73	3,82	0,11	2	6 2	70	3,78	0,19	65	1 0	70	-	-	1	- -
BP+RPF	25	3,84	0,07	2	0 1	25	3,79	-	23	0 0	25	-	-	0	- -
Petrifilm™	14	3,78	0,06	0	0 1	14	3,82	0,11	4	0 0	14	-	-	0	- -

* = Resultat ej utvärderas. Negativa och positiva resultat anses korrekta beroende på konfirmeringsmetod.

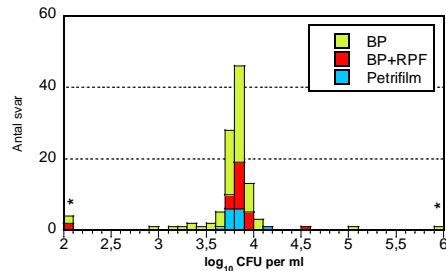
Resultat för blandning B beroende på konfirmeringsmetoden

Test	n	m	s	F	<	>
Koagulas	53	-	-	53	-	-
Latex agglutination	22	3,87	0,03	18	1	0
DNase	8	3,79	0,11	1	0	0

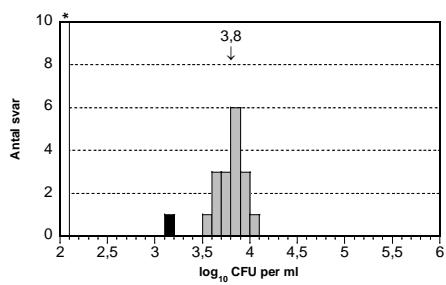
A

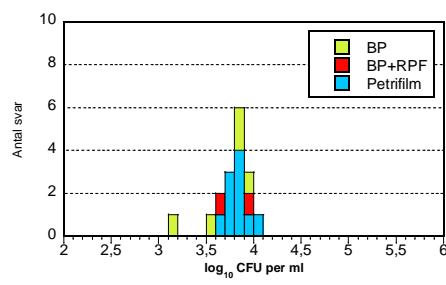
A

B

B

Om de negativa resultaten som rapporterades för blandning B inte tas i beaktande, så kan ingen resultatvariation baserad på använt substrat observeras.

Mjölkssyrabakterier

Blandning A

En stam av *Lactobacillus plantarum* var målorganism för analysen.

Blandning B

Trots att en stam av *Carnobacterium piscicola* var målorganism rapporterade 53% av laboratorierna som utförde analysen ett falsknegativt resultat. Carnobakterier är känsligare för lågt pH än andra mjölkssyrabakterier. Denna egenskap kan förklara att samtliga laboratorier som använde MRS-S eller Rogosa-agar rapporterade avsaknad av målorganism: dessa två medier har ett pH-värde på 5,7 respektive 5,4, medan MRS och MRS-aB har ett pH-värde på 6,2.

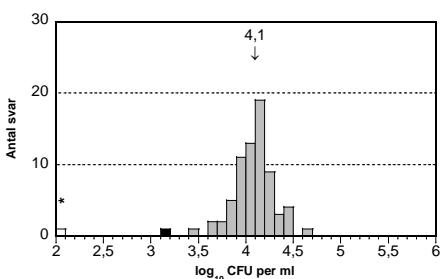
Blandning C

Blandning C innehöll ingen målorganism för denna analys, men på Livsmedelsverket bildade *Staphylococcus saprophyticus* små kolonier på MRS-aB efter fem dagars anaerob inkubering vid 25°C och tidigare utförda tester visade att stammen även bildar kolonier på MRS. Detta kan förklara de 17 falskpositiva resultaten som inrapporterades. Till skillnad från mjölkssyrabakterier är *S. saprophyticus* katalaspositiv. I tveksamma fall rekommenderas katalastest i metoderna NMKL 140:2007 och ISO 15214:1998.

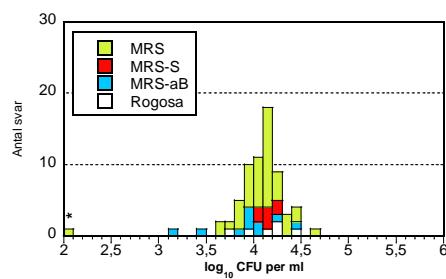
Resultat från analys av mjölkssyrabakterier

Substrat	Blandning A						Blandning B						Blandning C					
	n	m	s	F	<	>	n	m	s	F	<	>	n	m	s	F	<	>
Alla svar	72	4,08	0,20	1	1	0	70	4,26	0,46	37	1	0	71	-	-	17	-	-
MRS	45	4,08	0,20	1	0	0	43	4,31	0,42	22	1	0	43	-	-	11	-	-
MRS-aB	10	3,98	0,26	0	1	0	10	4,14	0,56	0	0	0	10	-	-	2	-	-
MRS-S	7	4,15	0,09	0	0	0	7	-	-	7	0	0	7	-	-	1	-	-
Rogosa	6	4,14	0,24	0	0	0	6	-	-	6	0	0	6	-	-	0	-	-

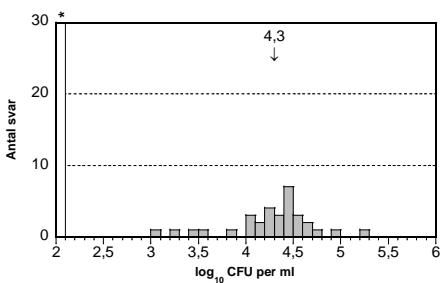
A

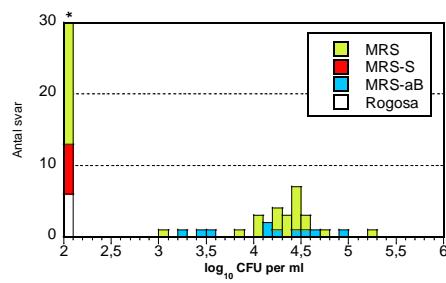
A

B

B

Räkning av *L. plantarum* i blandning A medförde inga svårigheter och alla substrat gav liknande resultat. För blandning B har resultaten stor spridning, oberoende av vilket substrat som används (MRS eller MRS-ab). Detta kan bero på bakteriens känslighet för lågt pH, om substrat som används för analysen inte justeras.

C. perfringens och anaeroba sulfitreducerande bakterier

Blandning A

En stam av *C. perfringens* var målorganism för båda analyserna.

Blandning B

Blandning B innehöll en stam av *Clostridium bifermentas* som endast var målorganism för analys av anaeroba sulfitreducerande bakterier. *C. bifermentas* bildar på TSC-plattor kolonier som kan särskiljas från *C. perfringens* i analysens konfirmeringssteg. Till skillnad från *C. perfringens*, är *C. bifermentas* rörlig.

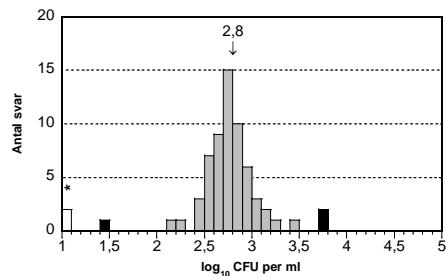
Blandning C

I blandning C fanns ingen målorganism för dessa analyser.

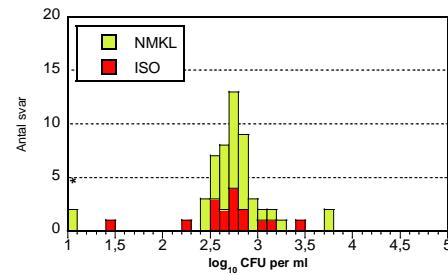
Resultat från analys av *C. perfringens*

Metod	Blandning A						Blandning B						Blandning C					
	n	m	s	F	<	>	n	m	s	F	<	>	n	m	s	F	<	>
Alla svar	64	2,75	0,22	2	1	2	62	-	-	15	-	-	64	-	-	1	-	-
NMKL 95:2009	39	2,75	0,19	2	0	2	37	-	-	6	-	-	38	-	-	0	-	-
EN ISO 7937:2004	16	2,76	0,28	0	1	0	16	-	-	3	-	-	16	-	-	0	-	-

A

A

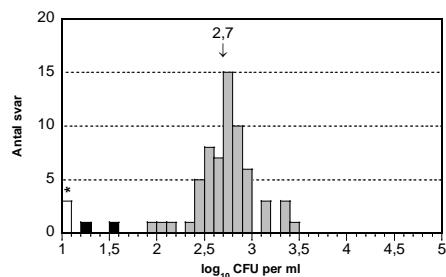

Nästan alla laboratorierna använde TSC-medium och NMKL-metod 95:2009 eller EN ISO 7937:2004, vilket gav liknande resultat.

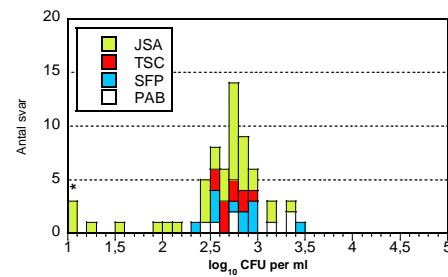
Resultat från analys av anaeroba sulfitreducerande bakterier.

Substrat	Blandning A				Blandning B				Blandning C			
	n	m	s	F	<	>	n	m	s	F	<	>
Alla svar	67	2,73	0,28	3	2	0	67	3,72	0,22	2	4	0
JSA	36	2,68	0,29	3	2	0	36	3,69	0,26	1	4	0
TSC	10	2,72	0,13	0	0	0	11	3,71	0,08	0	0	0
SFP	11	2,78	0,30	0	0	0	10	3,72	0,20	1	0	0
PAB	7	2,89	0,37	0	0	0	7	3,84	0,21	0	0	0

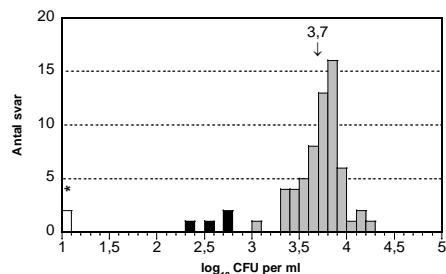
A

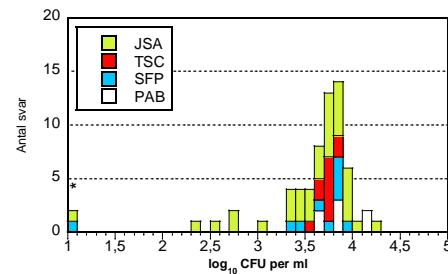
A

B

B

Nästan alla laboratorierna använde NMKL-metod 56:2008 eller ISO 15213:2003. Trots att båda metoderna anger ISA som substrat så använde flera av laboratorierna andra substrat såsom TSC och SFP (vilka är selektiva) för genomförande av analys. Detektion av andra anaeroba sulfitreducerande bakterier utöver clostridier kan missas vid användning av sådana substrat.

Aeroba mikroorganismer och H₂S producerande bakterier i fiskprodukter

Blandning A

Stammar av *P. aeruginosa* och *L. plantarum* var målorganismer för analysen av aeroba mikroorganismer. Blandning A innehöll inga H₂S-producerande bakterier.

Blandning B

Stammar av *C. piscicola*, *S. hyicus*, *B. cereus* och *E. cloaceae* var målorganismer för analysen av aeroba mikroorganismer. En stam av *Shewanella putrefaciens* var målorganism för analysen av H₂S producerande bakterier.

Blandning C

En stam av *S. saprophyticus* var målorganism för analysen av aeroba mikroorganismer.

Trots att blandningarna C och B innehöll samma stam av *Shewanella putrefaciens* vid liknande koncentration, så rapporterade en tredjedel av laboratorierna ett falskt negativt resultat för analys av H₂S producerande bakterier. Detta kan bero på bakgrundsflora i blandningen som påverkat tillväxten av *S. putrefaciens*: vid Livsmedelsverket, kolonier var mycket små på Iron agar och räknades med hjälp av lupp.

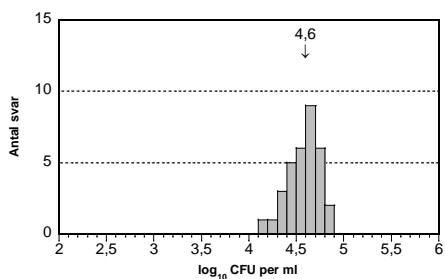
Resultat från analys av aeroba mikroorganismer i fiskprodukter.

Metod	Blandning A					Blandning B					Blandning C							
	n	m	s	F	< >	n	m	s	F	< >	n	m	s	F	< >			
Alla svar	33	4,57	0,17	0	0	0	32	4,54	0,10	1	1	1	32	4,44	0,30	0	0	0

Resultat från analys av H₂S producerande bakterier i fiskprodukter.

Metod	Blandning A					Blandning B					Blandning C							
	n	m	s	F	< >	n	m	s	F	< >	n	m	s	F	< >			
Alla svar	30	-	-	0	-	-	29	1,46	0,41	5	0	1	29	1,42	0,50	10	0	0

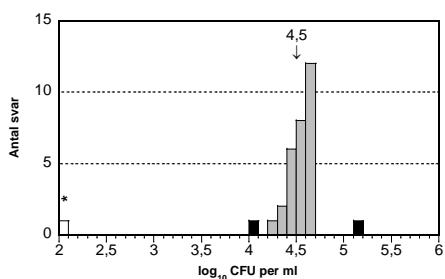
Aeroba mikroorganismer 20-25°C
A

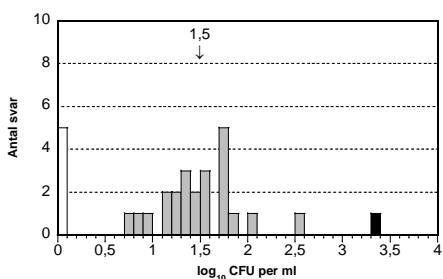
H₂S-producerande bakterier
A

A

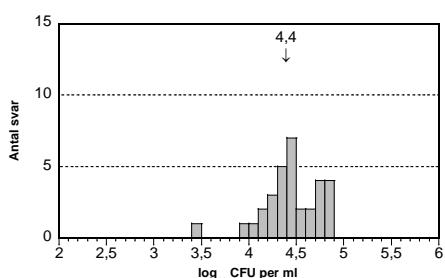
B

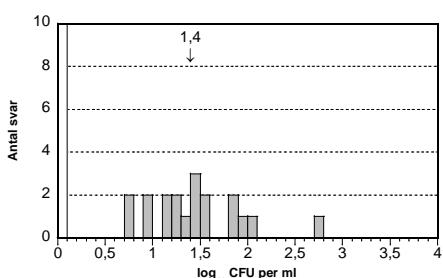
B

C

C

Samtliga 30 laboratorier som utförde analysen använde järnagar som substrat. Av dessa använde sig 26 av NMKL-metod 184:2006 och därför redovisas ingen fördelning av resultat efter substrat och använd metod här.

Jäst och mögel

Blandning A

Stammar av *Candida glabrata* och *Cladosporium cladosporioides* var målorganism för analys av jäst respektive mögel. 13 laboratorier rapporterade avsaknad av mögel i blandning A, men ingen korrelation mellan metod och/eller använt substrat kunde observeras.

Blandning B

En stam av *Zygosaccharomyces rouxii* var målorganism för analysen av jäst. Resultaten visar bred spridning utan någon samlad topp. På Livsmedelverket noterade vi att den aktuella jäststammen bildade färre antal och mindre kolonier på DRBC i jämförelse med DG18 vilket är i linje med resultaten i kompetensprovningen. Blandningen innehöll även en stam av *Penicillium roquefortii*, målorganism för analysen av mögel, vars kolonier kunde försvåra avläsningen av jästkolonier. Detta kan delvis förklara att 45 % av laboratorierna som utförde jästanalysen rapporterade falsknegativa resultat.

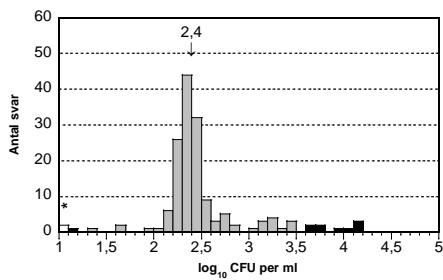
Blandning C

I blandning C fanns varken jäst- eller mögelsvamp.

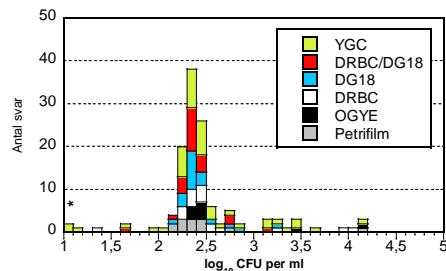
Resultat från analys av jäst.

Substrat	Blandning A					Blandning B					Blandning C				
	n	m	s	F	< >	n	m	s	F	< >	n	m	s	F	< >
Alla svar	156	2,43	0,31	2	1	9	152	1,51	0,50	69	0	0	151	-	-
YGC	44	2,50	0,39	2	1	2	41	0,71	0,5	20	0	0	41	-	-
DRBC/DG18	23	2,37	0,27	0	0	0	23	1,88	0,52	11	0	0	22	-	-
DG18	20	2,43	0,25	0	0	0	20	1,80	0,32	3	0	0	20	-	-
DRBC	18	2,38	0,35	0	0	2	18	0,91	0,21	13	0	0	18	-	-
Petrifilm™ YM	13	2,34	0,16	0	0	1	13	1,65	0,45	7	0	0	13	-	-
OGYE	9	2,52	0,36	-	-	1	9	1,35	0,5	1	0	0	9	-	-

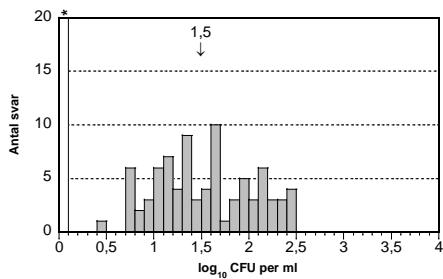
A

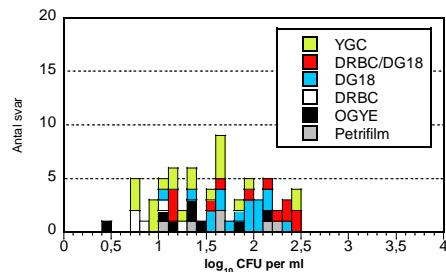
A

B

B

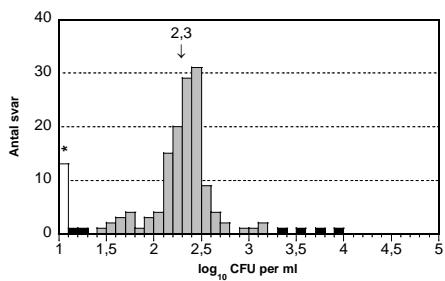

Resultaten från analys av blandning A visar en tydlig huvudtopp, med kringliggande höga värden, men dessa kan inte korreleras till substrat eller metod. För blandning B är resultaten som erhölls med endast YGC eller DRBC lägre, medan resultat erhållna med DG18 är högre än genomsnittet. DG18 innehåller glycerol och rekommenderas för analys av produkter med vattenaktivitet lägre än 0,95. Detta substrat är tänktbart bättre lämpat för odling av *Z. rouxii* som är dokumenterat tolerant mot osmotisk stress.

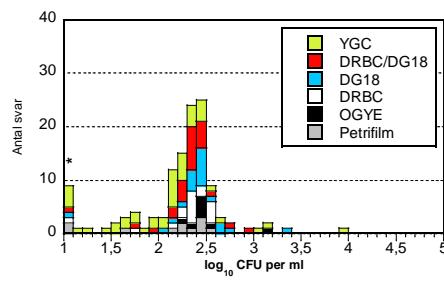
Resultat från analys av mögel.

Substrat	Blandning A					Blandning B					Blandning C				
	n	m	s	F	< >	n	m	s	F	< >	n	m	s	F	< >
Alla svar	151	2,30	0,28	13	2 > 4	152	2,01	0,38	8	0 < 3	149	-	-	3	- -
YGC	43	2,16	0,37	4	2 > 1	44	1,95	0,38	3	0 < 1	41	-	-	0	- -
DRBC/DG18	25	2,33	0,23	1	0 < 0	25	2,11	0,35	0	0 < 0	24	-	-	0	- -
DG18	20	2,41	0,18	1	0 > 1	20	2,01	0,43	0	0 < 0	20	-	-	1	- -
DRBC	17	2,34	0,19	1	0 < 0	17	2,13	0,24	1	0 > 1	17	-	-	1	- -
Petrifilm™ YM	11	2,28	0,28	2	0 < 0	11	1,82	0,40	1	0 < 0	11	-	-	0	- -
OGYE	8	2,51	0,25	0	0 < 0	8	2,13	0,48	0	0 < 0	8	-	-	0	- -

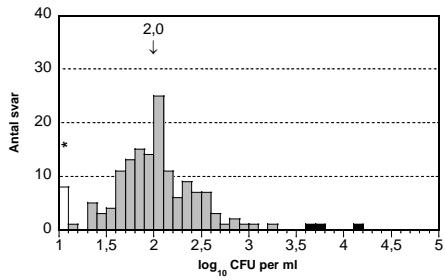
A

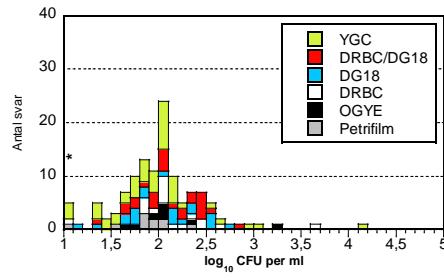
A

B

B

För blandning A observeras en tydlig topp vid 2,4 och en mindre topp med lägre värden kring 1,7 främst korrelerat till användning av YGC. Värden erhållna för blandning B är mer spridda, med en bred topp, dock utan direkt korrelation mellan metod och substrat.

Utfallet av enskilda laboratoriers analysresultat – bedömning

För att göra det möjligt att jämföra resultat från olika analyser och provblandningar med varandra omräknas laboratoriernas resultat från samtliga analyser till standardvärdet (z-värden). För kvantitativa analyser blir standardvärdet positivt eller negativt beroende på om resultatet ligger över eller under laboratoriernas gemensamma medelvärde. För kvalitativa analyser, erhåller korrekta resultat z-värdet noll. Z-värden redovisas i bilaga 2 och används med fördel vid laboratoriernas egen uppföljning av resultaten.

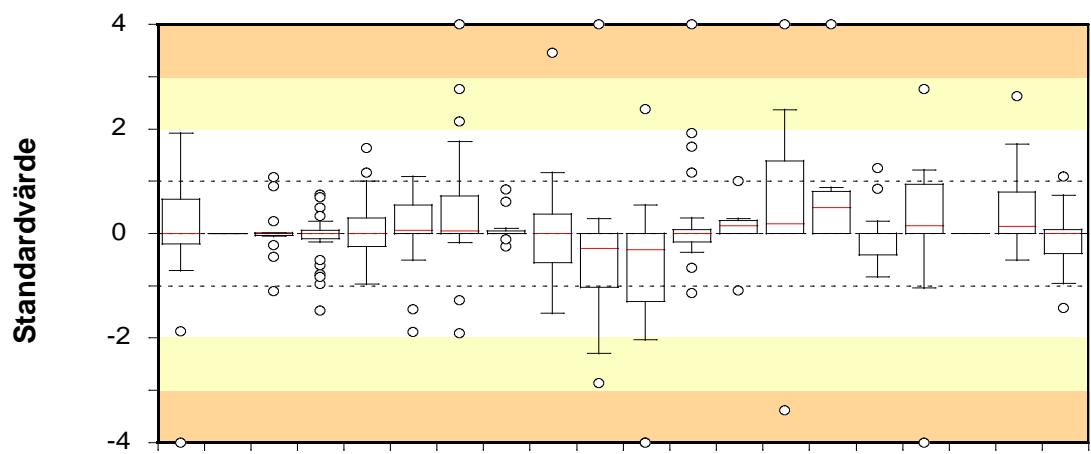
En sammanfattande bild över varje enskilt laboratoriums resultat inklusive extremvärde ges av ett boxdiagram, som baseras på z-värden i bilaga 2. Ju mindre variationsbredd diagrammet har från lägsta till högsta värde och ju mer centrerat kring standardvärdet noll boxen ligger, desto större likhet är det generellt mellan laboratoriets resultat och medelvärdet av samtliga laboratorieters svar.

Laboratorierna är inte grupperade eller rangordnade utifrån sina resultat. Varje enskilt laboratorium kan bedömas med antalet falska svar och extremvärdet i tabellerna under boxdiagrammen. Svaren med anmärkning är dessutom markerade i Bilaga 1, där alla laboratorieters samtliga inrapporterade svar redovisas, liksom lägsta respektive högsta accepterade värde för varje analys.

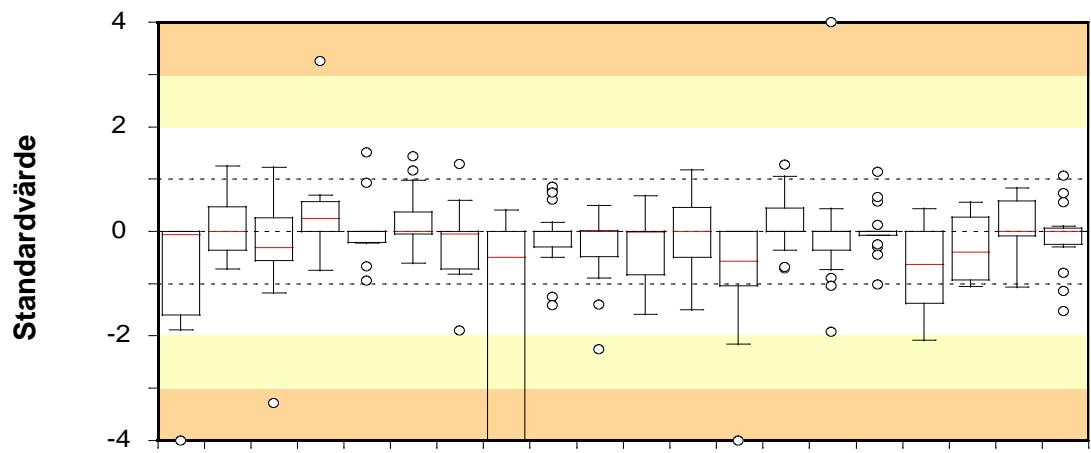
Verksamhetsprotokollet (2) beskriver hur analysresultaten är bearbetade och ger kortfattade rekommendationer om hur resultaten kan följas upp. Extra prov för uppföljning av analyser med avvikande svar kan beställas utan kostnad via webbsidan till www.slv.se/pt_extra

Boxdiagram och antal avvikande värden för varje laboratorium.

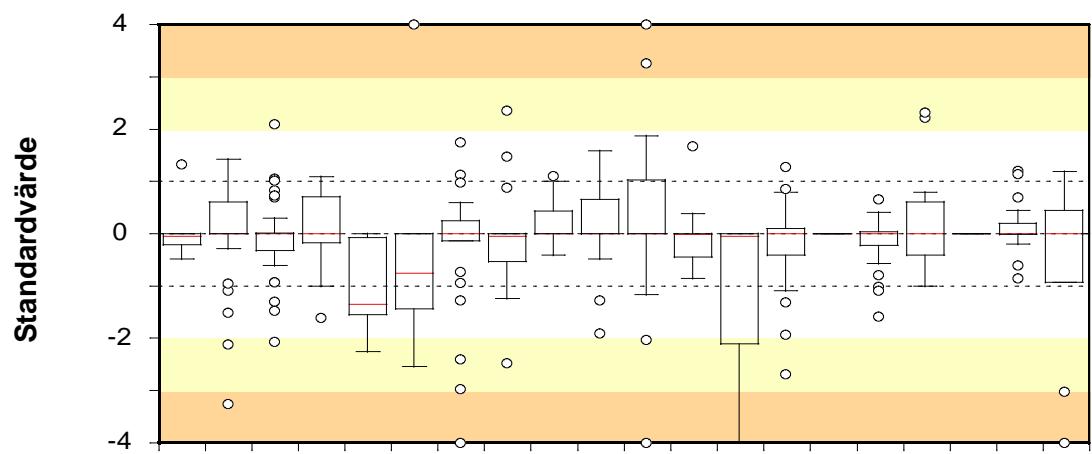
- *Diagrammen är baserade på laboratoriernas svar från samtliga analyser. Svaren är omräknade till standardvärdet (z-värden) enligt formeln: $z = (x - m)/s$, där x är enskilt laboratoriums resultat, m är medelvärde beräknat från deltagande laboratorieters svar och s är standardavvikelse beräknad från deltagande laboratorieters svar.*
- *Korrekt negativa resultat för kvantitativa analyser och korrekta resultat för kvalitativa analyser har erhållit z-värdet noll.*
- *Laboratoriets medianvärde markeras med horisontellt streck i boxen.*
- *Boxens volym innesluter 25 % av svaren över medianvärdet och 25 % av svaren under medianvärdet. Resterande 50 % av svaren innesluts av de från boxen utskjutande strecken och ringarna.*
- *Mycket avvikande värden markeras med en ring och beräknas enligt formeln: boxens minsta värde $-1,5 \times (\text{boxens största värde} - \text{boxens minsta värde})$ eller boxens största värde $+1,5 \times (\text{boxens största värde} - \text{boxens minsta värde})$. Standardvärdet högre än +4 respektive mindre än -4 har i figuren fått värdena +4 respektive -4.*
- *Bakgrunden är uppdelad med linjer och i olika skuggade fält för att visa inom vilket intervall ett laboratoriums värden hamnade.*

Labnr	1000	1081	1149	1254	1290	1594	1970	2035	2058	2072	2324	2344	2386	2402	2459	2637	2704	2720	2745	2764
Antal värden	37	-	17	31	22	24	33	11	18	23	20	26	8	12	13	26	19	-	17	20
Falskpositiva	-	-	-	-	-	1	-	-	2	2	2	1	-	1	1	-	-	-	-	-
Falsknegativa	-	-	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	2	-	3	1	-	1
Låga extremer	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	1	-	-	-
Höga extremer	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-

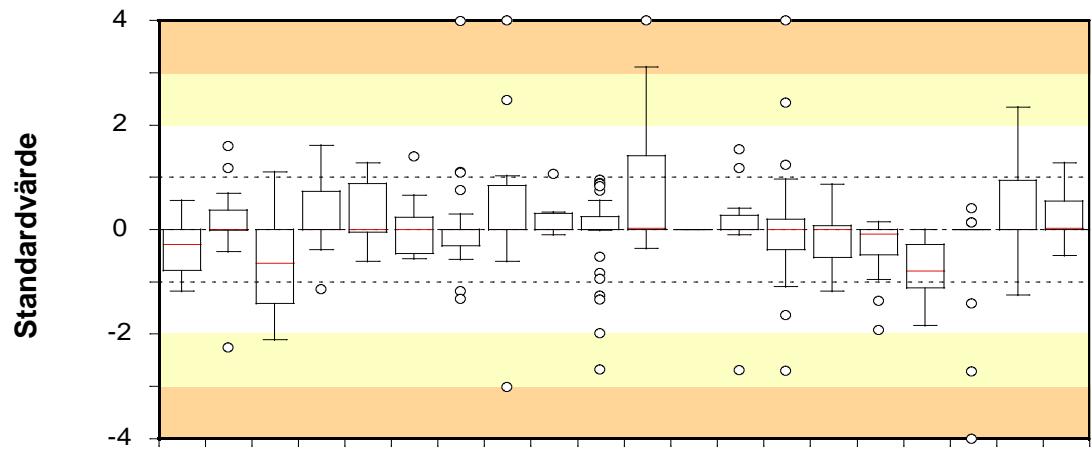

Labnr	2842	2920	2941	3055	3126	3159	3225	3243	3305	3347	3457	3543	3587	3588	3595	3626	3831	3925	4047	4050
Antal värden	9	12	14	14	12	24	14	6	27	13	22	17	22	27	24	17	14	4	20	17
Falskpositiva	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Falsknegativa	3	-	-	-	2	1	1	-	1	1	1	-	1	1	-	-	-	2	-	1
Låga extremer	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Höga extremer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-

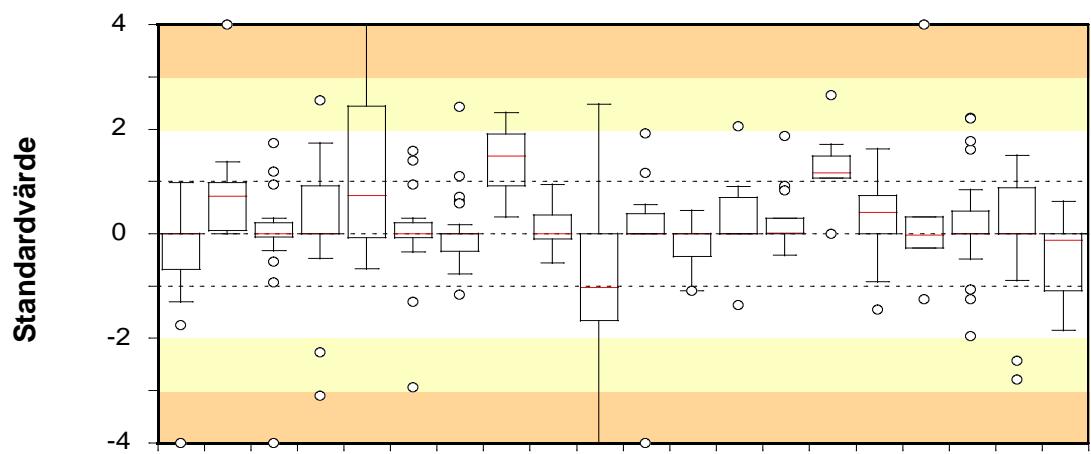
Labnr	4064	4100	4153	4171	4246	4278	4288	4305	4339	4352	4400	4538	4557	4562	4586	4635	4664	4713	4817	4840
-------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Antal värden	6	29	32	20	11	14	25	18	34	22	13	14	7	26	-	22	14	-	20	14
Falskpositiva	-	-	-	-	2	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2
Falsknegativa	-	3	-	1	1	1	-	1	1	4	2	2	1	-	-	1	3	-	-	1
Låga extremer	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	2
Höga extremer	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-

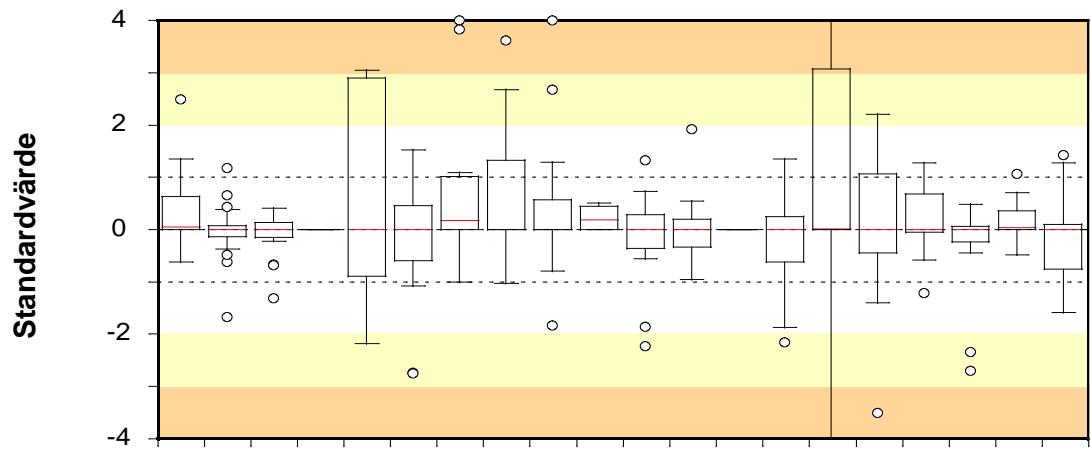

Labnr	4873	4889	4951	4955	4980	4998	5018	5100	5119	5120	5162	5188	5197	5200	5201	5204	5220	5250	5304	5329
-------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

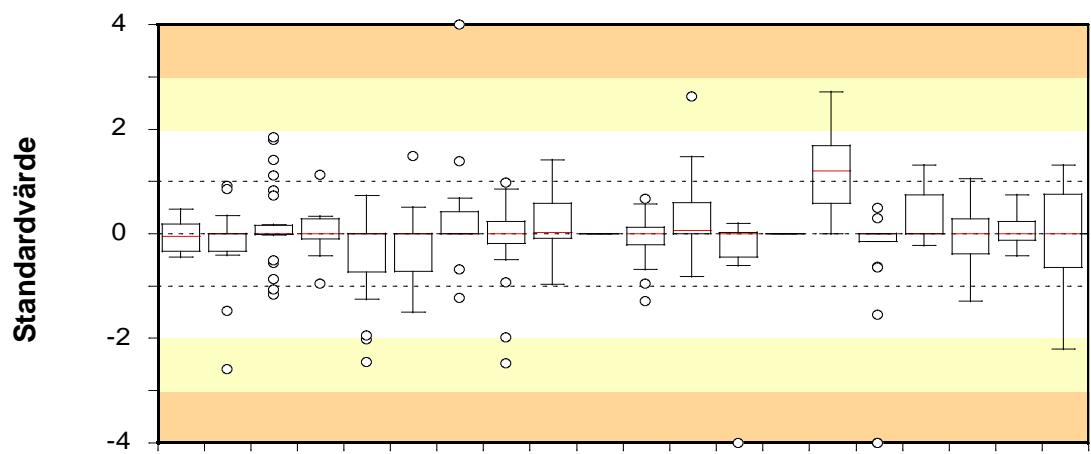
Antal värden	12	28	14	29	16	9	27	12	7	33	14	-	15	21	14	27	8	13	17	18
Falskpositiva	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Falsknegativa	-	1	-	-	1	-	1	3	2	1	1	-	4	1	-	1	1	2	-	2
Låga extremer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Höga extremer	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-

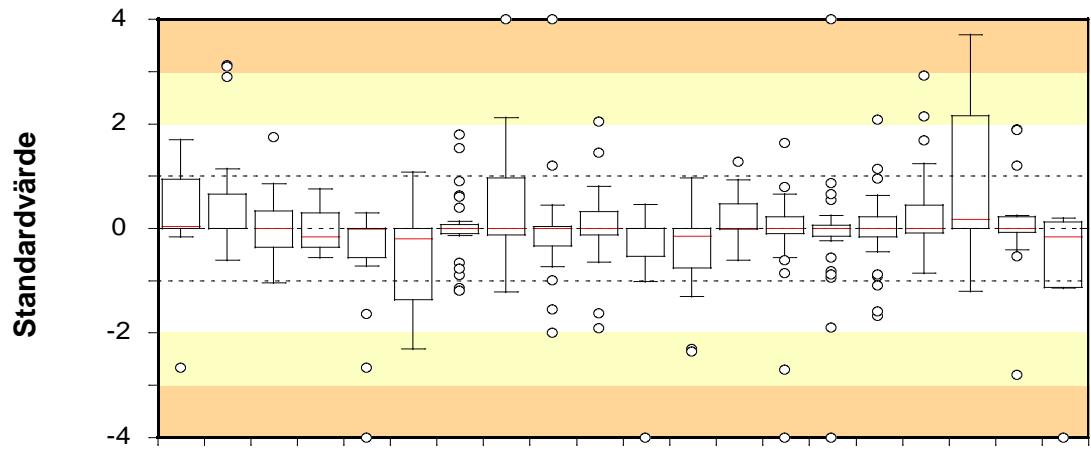
Labnr	5333	5338	5352	5380	5545	5553	5615	5701	5774	5801	5808	5883	5993	6109	6175	6224	6232	6253	6343	6352
Antal värden	22	9	22	14	8	16	29	3	6	13	12	23	7	17	9	9	6	23	21	18
Falskpositiva	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2
Falsknegativa	1	-	1	-	-	-	-	5	-	-	1	3	-	2	1	-	-	-	1	3
Låga extremer	1	-	1	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Höga extremer	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-

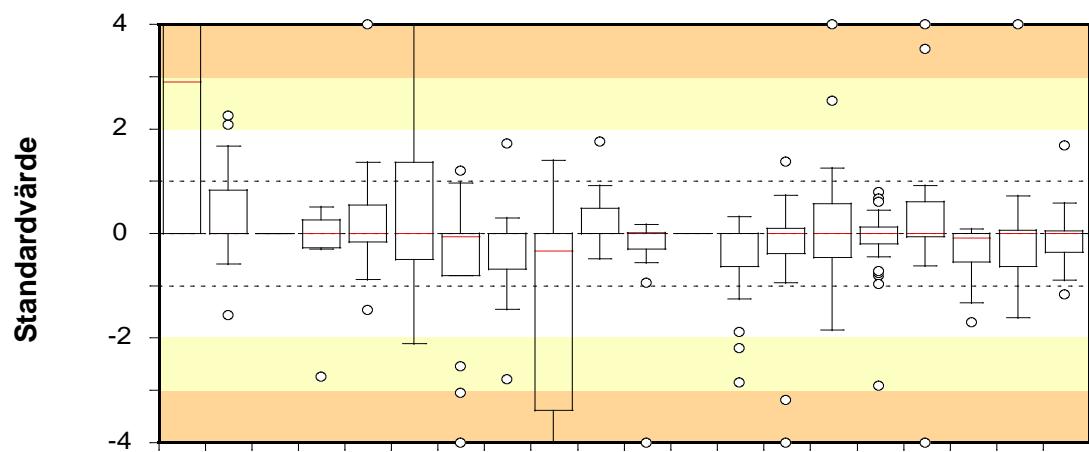
Labnr	6368	6456	6490	6594	6628	6647	6658	6686	6707	6728	6730	6762	6852	6944	6958	6971	7024	7096	7182	7207
Antal värden	23	25	20	-	8	12	14	21	29	4	17	9	-	21	13	14	15	15	16	17
Falskpositiva	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	2	-	-	2	1	-	-	2	-
Falsknegativa	3	-	-	-	1	-	-	1	2	1	1	-	-	-	1	1	-	2	-	1
Låga extremer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Höga extremer	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-

Labnr	7232	7242	7248	7253	7282	7330	7334	7438	7449	7543	7564	7596	7617	7627	7655	7688	7728	7750	7825	7828
Antal värden	8	17	28	14	19	22	14	25	12	-	32	21	7	-	6	22	22	16	18	11
Falskpositiva	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1
Falsknegativa	1	-	1	-	-	1	2	1	-	-	-	1	-	-	2	1	1	2	2	-
Låga extremer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-
Höga extremer	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

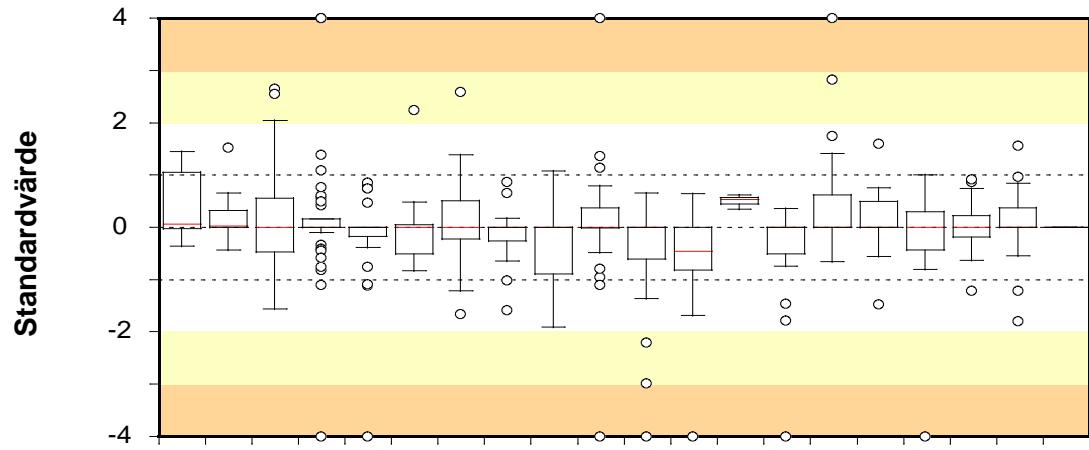

Labnr	7876	7906	7930	7940	7962	8066	8068	8105	8180	8255	8260	8313	8333	8352	8380	8397	8428	8430	8435	8523
Antal värden	16	16	14	3	20	15	27	11	24	27	25	20	20	25	29	27	26	16	21	8
Falskpositiva	3	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	2	1
Falsknegativa	4	3	1	-	-	2	2	1	2	2	1	3	1	1	-	1	1	4	-	-
Låga extremer	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	1	-
Höga extremer	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-

Labnr 8528 8529 8568 8626 8628 8657 8734 8742 8756 8766 8891 8909 8918 8955 8961 9002 9003 9034 9051 9217

Antal värden	14	28	-	11	33	12	13	21	18	22	18	-	23	27	15	25	15	12	16	15
Falskpositiva	-	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Falsknegativa	1	1	-	-	2	-	1	1	2	1	2	-	3	-	-	1	1	2	1	3
Låga extremer	-	-	-	-	-	-	1	-	4	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-
Höga extremer	7	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-

Labnr 9408 9429 9436 9441 9451 9453 9512 9555 9559 9569 9662 9747 9783 9853 9886 9890 9903 9923 9950

Antal värden	12	29	28	37	23	18	11	22	22	35	27	13	3	16	29	22	25	17	13
Falskpositiva	-	1	1	-	-	-	-	1	2	-	1	-	-	2	-	-	1	-	-
Falsknegativa	-	1	2	-	-	2	1	-	2	-	1	2	-	1	-	1	-	2	2
Låga extremer	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	1	-	1	-	-	2	-	-
Höga extremer	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-

Testmaterial och kvalitetskontroll

Testmaterial

Testmaterialet bestod av tre frystorkade mikroorganismblandningar, A-C, som tillverkades och frystorkades portionsvis (0,5 ml) i vialer enligt beskrivning av Peterz och Steneryd (3). Varje laboratorium erhöll en vial av varje blandning. Före provansättning skulle innehållet i en vial lösas upp i 254 ml steril spädningsvätska. Innehållet i provblandningarna framgår av tabell 2.

Tabell 2. Mikroorganismer i respektive provblandning

Blandning ¹	Mikroorganism	Stambeteckning
A	<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	SLV- 429
	<i>Staphylococcus aureus</i>	SLV- 280
	<i>Lactobacillus plantarum</i>	SLV- 475
	<i>Clostridium perfringens</i>	SLV- 442
	<i>Candida glabrata</i>	SLV- 052
	<i>Cladosporium cladosporioides</i>	SLV- 488
B	<i>Enterobacter cloaceae</i>	SLV- 011
	<i>Bacillus cereus</i>	SLV- 516
	<i>Shewanella putrefaciens</i>	SLV- 520
	<i>Staphylococcus hyicus</i>	SLV- 546
	<i>Carnobacterium piscicola</i>	SLV- 519
	<i>Clostridium bifermentas</i>	SLV- 009
	<i>Zygosaccharomyces rouxii</i>	SLV- 434
C	<i>Penicillium roquefortii</i>	SLV- 510
	<i>Staphylococcus saprophyticus</i>	SLV- 013
	<i>Escherichia coli</i>	SLV- 295
	<i>Bacillus thuringiensis</i>	SLV- 564
	<i>Shewanella putrefaciens</i>	SLV- 520

¹ För koppling av slumpad provbeteckning till respektive provblandning hänvisas till bilaga 1.

Kvalitetskontroll av provblandningarna

Homogena provblandningar och lika volym i varje vial är förutsättningar för att samtliga tillverkade frystorkade prov från en provblandning ska vara jämförbara. Kvalitetskontroll av provblandningarna utfördes i samband med tillverkningen enligt verksamhetens protokoll (2). Resultaten anges i tabell 3. Kravet på homogenitet för samtliga analyser är att standardavvikelsen för 10 analyserade prov inte får överstiga 0,15 tiologaritmenheter och att differensen mellan högsta och lägsta värdet inte får överstiga 0,5 tiologaritmenheter.

Tabell 3: Medelvärdet av halter (*m*) och standardavvikelse (*s*) från kvalitetskontroll av 10 vialer per blandning; *m* och *s* anges i log₁₀ cfu (colony forming units) per ml prov.

Analys och metod	A		B		C	
	<i>m</i>	<i>s</i>	<i>m</i>	<i>s</i>	<i>m</i>	<i>s</i>
Aeroba mikroorganismer, 30°C NMKL-metod nr. 86	4,76	0,06	4,69	0,07	4,52	0,10
Psykotrofa mikroorganismer NMKL method no. 83	2,40	0,13	4,52	0,07	-	-
Enterobacteriaceae NMKL-metod nr. 144	-	-	3,74	0,08	3,20	0,05
<i>Escherichia coli</i> NMKL-metod nr. 125	-	-	-	-	3,22	0,06
Presumptiv <i>Bacillus cereus</i> NMKL-metod nr. 67	-	-	3,73	0,05	3,26	0,09
Koagulaspositiva stafylokocker NMKL-metod nr. 66	3,91	0,03	4,00*	0,03*	-	-
Mjölkssyrabakterier NMKL-metod nr. 140	4,14	0,05	4,39	0,08	-	-
<i>Clostridium perfringens</i> NMKL-metod nr. 95	2,57	0,08			-	-
Anaeroba sulfitreducerande bakterier NMKL-metod nr. 56	2,80	0,05	3,76	0,06	-	-
Aeroba mikroorganismer i fiskprodukter NMKL-metod nr. 184	4,77	0,06	4,72	0,07	4,52	0,08
H ₂ S-producerande bakterier i fiskprodukter NMKL-metod nr. 184	-	-	1,57	0,11	2,23	0,08
Jäst NMKL-metod nr. 98, DG18	2,35	0,10	2,57	0,09	-	-
Mögel NMKL-metod nr. 98, DG18	2,58	0,06	2,40	0,14	-	-

- Ingen målorganism

* Kolonier utan utfällningszon på BP + RPF beräknades

Referenser

1. Kelly, K. 1990. Outlier detection in collaborative studies. *J. Assoc. Off. Anal. Chem.* 73:58-64.
2. Anonym, 2012. Verksamhetsprotokoll. Mikrobiologi. Dricksvatten & Livsmedel, Livsmedelsverket.
3. Peterz. M. Steneryd. A.C. 1993. Freeze-dried mixed cultures as reference samples in quantitative and qualitative microbiological examinations of food. *J. Appl. Bacteriol.* 74:143-148.

Intern och extern kontroll av dricksvatten- och livsmedelsanalyser

I all analysverksamhet är det viktigt att arbetet håller en dokumenterat hög standard. För detta ändamål har de flesta laboratorier någon form av internt system för kvalitetssäkring. Hur väl analyserna fungerar måste dock även utvärderas av oberoende part. Genom deltagande i kompetensprovningar (KP) får laboratorierna en extern kvalitetskontroll av sin kompetens, vilket ackrediteringsorganen vanligen kräver.

Vid en kompetensprovning analyseras likadana prov av ett antal laboratorier med sina rutinmetoder. Organisatören sammanställer och utvärderar resultaten i form av en rapport.

Livsmedelsverkets kompetensprovningar ger

- Extern och oberoende utvärdering av laboratoriers analyskompetens.
- Ökad kunskap om analysmetoder för olika typer av organismer.
- Expertstöd.
- Underlag för bedömning av ackreditering.
- Extra material för uppföljning av resultat utan kostnad.

För mer information, besök vår webbplats: www.slv.se/absint

1457
ISO/IEC 17043

Livsmedelsverkets referensmaterial

Som ett komplement till kompetensprovning tillverkar Livsmedelsverket även 8 olika referensmaterial (RM) för interna kontroller av livsmedels- och dricksvattenanalyser, inklusive analyser av patogener.

För mer information, besök vår webbplats: www.slv.se/RM-micro